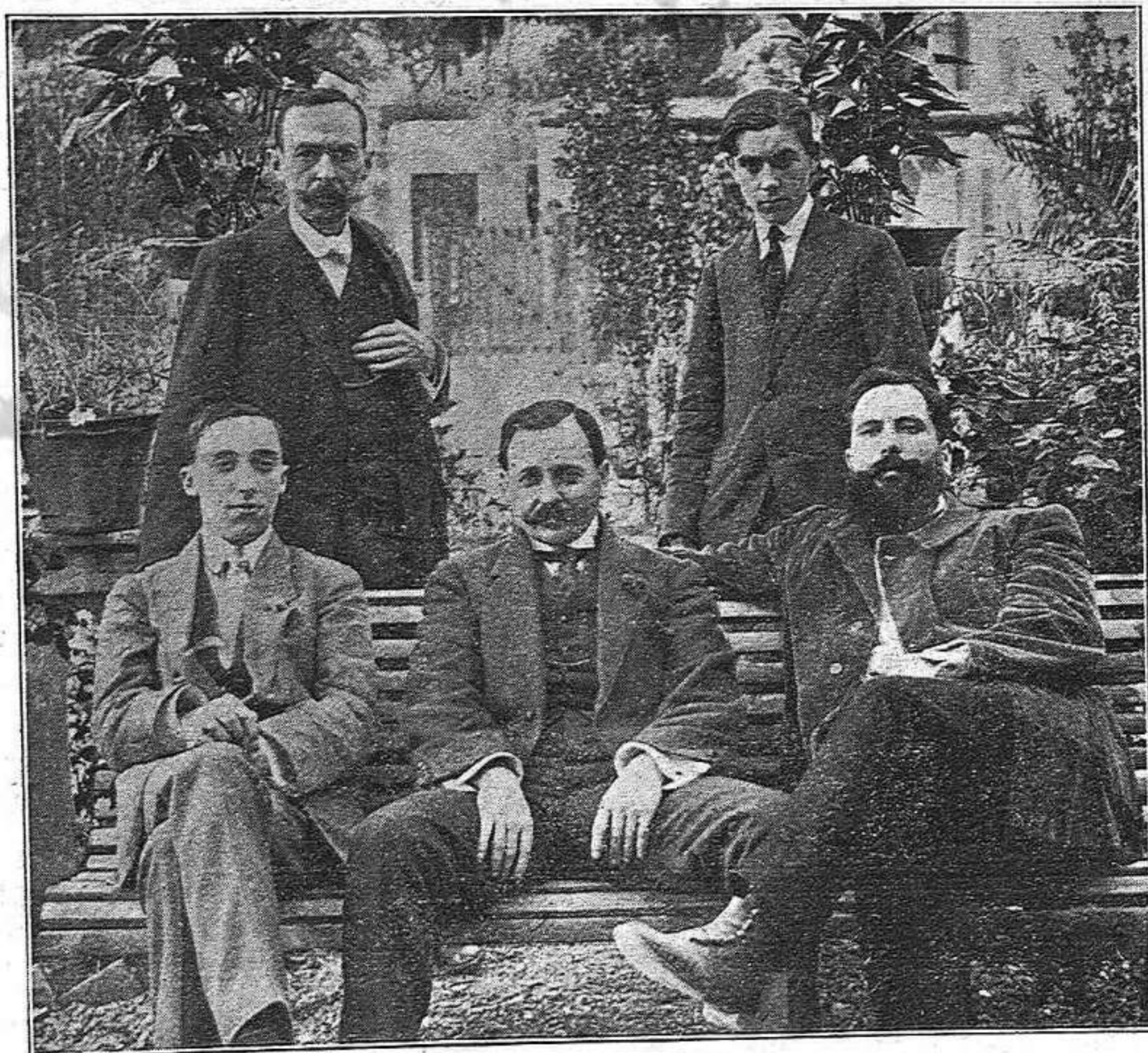

Scherzando...

: REVISTA : MESAL : CATALANA : MUSICAL : Y : LITERARIA :

: : : Direcció y Administració : : :
: Plassa del Vi, 11, pral. : Girona :

: : : : Preus de Suscripció : : : :
2 ptes. anyals : Nombre solt 40 cts.

QUINTET DE L'«ACADEMIA MUSICAL GERUNDENSE»,
A QUINA ENTITAT S'HA CONFIAIT EL CONCERT DE L'ACTE INAUGURAL DE
LA SOCIETAT CULTURAL «ATHENEA»

PETITES NOTES BIOGRÁFIQUES SOBRE LA VIDA DE
 RICARD WAGNER

En tots els regnes de l'Art, en totes les manifestacions de bellesa que als nostres ulls se'ns presenten, i entusiasmen el nostre ser, joestic del tot segur que apreciariem doblement la grandiositat de les concepcions sublimes si, a més d'apreciar l'encant dels seus detalls, poguessim juntar-hi tot un coneixement profund de la vida íntima dels nostres mestres estimats.

Vida íntima! Veus aquí una paraula de una amplitud extraordinària, que s'aixampla com les ales del pensament, que es gran o mesquina com una voluntat. En veritat que l'obra de tot artista revela sempre un grau més o menys desenrotllat d'aquesta voluntat, d'aquest enteniment que guia a l'home, però queden encara ocultes milions de petites coses de la vida íntima que bategant en el cor del geni contribueixen infinitament, sense demostrar-se ben clarament, en la grandiositat de les obres. Naturalment, doncs, que en una obra no apreciarem tant la grandiositat d'esperit del ser que l'ha creada, com si coneguessim els detalls de la seva vida íntima.

Si això podem dir ho d'algú, es precisament d'aquest colós musical Wagner, del que ara estem celebrant la primera centuria de la seva vinguda al món dels mortals. Indubtablement la seva obra revolucionària en l'art escènic musical, se veu a simple vista, i revela la grandiositat de caràcter del nostre geni, però si profunditzem una mica tant sols en les seves interioritats, veurem més clarament el per què de totes les seves coses, i naixerà en nosaltres un altíssim esperit de respecte i admiració envers la figura veneranda de l'incomparable mestre Ricard Wagner.

Wagner degué dedicar les seves activitats musicals per aplicar-les al teatre, sens dubte perquè allí va formar-se'l seu gust musical i perquè tota la seva família hi tenia una extraordinària afició. Tres de les seves germanes s'hi dedicaren i un seu germà que estudiava medicina, abandonà els seus estudis per dedicar-se al cant.

El seu padastre Lluís Geyer (1) el portava de petit, petit al teatre de Dresde ont

(1) Son pare Frederic Wagner, molt aficionat també a la literatura i a les arts dramàtiques, morí el 22 d'octubre de 1813, quan son fill Ricard tenia tot just set mesos.

tenia una contracta i se passava les hores de s'espectacles entre bastidors veient els treballs dels tramodistes i contemplant tota aquesta vida tant especial i tant intensa que passa darrera el teló i que permaneix desconeguda pel públic.

Am tot i això, no obstant de petit no havia demostrat per res el seu caràcter musical car se li va fer estudiar el piano, i els dos troços que am molts treballs arribà únicament a interpretar fóren dos troços de Weber, el *Jungferntanz* del *Freischütz* i la romança *Ueb'mimer Tren und Redlichkeit*, que son padastre, la vigília de la seva mort (1), encara els hi va fer tocar.

La seva mare va encarregar-lo després a Humann perquè li ensenyés bé el piano, però el molestava l'estudi del solfeig, que sempre els aprenentatjes han sigut enfadosos pels esperits àvids d'arribar a concepcions grandioses, i un dia en que'l seu mestre va atrapar-lo en el moment en que Wagner anava a tocar de memòria l'obertura dels *Freischütz*, tenia tant mal posades les mans dumant el teclat que li digué:

— Tal vegada algún dia arribis a ser alguna cosa, però músic no.

Així mateix, alguns anys després intentà aprendre el violí, i el seu mestre, Robert Sipp, deia que era el pitjor dels seus deixebles i que mai havia pogut obtenir que li sapigués una sola lliçó ben bé.

Am tot i aquests antecedents Ricard Wagner devia tenir un caràcter musical que degué començar a nàixer en ell quan assistí a les representacions del *Freischütz* que a l'Opera de Dresde se donaren el 1823, car li nasqué una intensa devoció per Weber però més encara quan al traslladar-se am la seva família després de mort el seu padastre, retornaren a Liepzig, la seva ciutat natal, assistí als concerts del *Gewandhaus* en 1827 ont tingué ocasió de sentir les incomparables simfonies de Beethoven.

Elles sens dubte fóren les que s'infiltraren en la sang del futur hèroe portant-hi aquella inspiració tan grandiosa que en les seves obres ens revela, i per això després confessava ingenuament a la seva mare que volia ser músic.

(1) 1821.

— Però si no sabs tocar cap instrument — li digué la seva mare.

— No vol dir res — respongué ell ; — he dit que volia ser músic i ho seré ! (1).

Oh sublimitat de les seves paraules !

Veus-aquí un geni que's revela, uns ulls que brillen, un caràcter que s'aferma, un infant fet home en pocs moments.

Veus-aquí en Wagner posant-se a estudiar fermament i a compondre als setze anys, am tanta intensitat que'l seu mestre Gottlieb Müller s'està davant les genialitats del seu deixeble i's nega a donar li més lliçons per por d'haver-se les amb un boig.

Amb el nou professor Teodor Weinlig, que's busca en Wagner, estudià en sis mesos l'harmonia i el contrapunt i als començaments del 1832 estrena en el teatre Reial de Leipzig una *Escena i arieta* en les que ja demostra algunes frases característiques de les del genial compositor, si bé s'hi descobreix una marcada influencia de Beethoven i Mozart, quins fóren sempre'ls seus ídols.

Tenia 22 anys. Wagner ja era músic després de les lliçons den Weinlig, i amb el desig de començar-se a guanyar la vida se'n anà a Wurzburg en quin teatre municipal estava empleat son germà i ont ell, a fi d'arribar a ser un bon director d'orquestra entrà trevallant de repartidor de solistes i chors amb el sou de vint pessetes cada mès.

Allí va escriure *Les fades* obra que tots els crítics diuen té una marcada influencia de Weber el seu predilecte, i que ell mateix afirma haver escrit la partitura amb impressions de Beethoven, Weber i Marschner.

El seu desig era estrenar *Les fades* a Leipzig ont havien aplaudit els seus primers assaigs. Allí procurà la seva germana que trevallava en el teatre municipal, influir per a la representació de l'obra, però si bé tenia els actors i fins el director disposats a estudiar-la, l'empresari li digué, que demostrava desconèixer en absolut els secrets escènics i que tots els moments de l'obra eren artificiosos i falsos.

L'obra caigué en l'oblid i mai arribà a representar-se i Wagner, trist i abatut va marxar a Magdeburg de quin teatre l'havien nomenat director d'orquestra.

Allí conegué a l'actriu Guillermina Planer la que fou la seva futura muller, am la que festejà llarg temps suportant una dura oposició que li feia la familia d'ella.

Escrigué en aquells temps (1835) una nova obra dramàtica, *La prohibició d'estimar*,

i quan ja l'empresari li havia promés posar-la en escena, va disoldre's la companyia, però per consideració al director restaren encara alguns dies junts per assajar i representar l'obra wagneriana.

S'estrenà l'obra però per culpa dels cantants quedà sense èxit. «No vaig poguer impedir — diu Wagner — de que sapiguessin els papers no més que a mitges. La representació fou dolenta com un mal somni. Era imposible del tot formar-se la més lleugera idea de la meva obra.» Ell pensava justificar-se en la segona representació car els cantants savien ja bé el seu paper, però moments avans de començar se barallaren els actors anant a cops de puny am tal furor que a la primera tiple li feren mal tinguent un atac d'histerisme i sortint a l'escenari amb uns xisclets aixordadors. La funció va suspendre's i a l'endemà els còmics fugiren cada hù cap allà ont pogué.

Wagner, desil·lusionat i trist anà a Berlin ont el director del teatre Reial li havia promés representar-li l'obra, però no va complir la seva promesa, i aixís de tentativa en tentativa i de negació en negació anà correguent fins Koenigsberg, ont després de dirigir varis concerts fou nomenat director d'orquestra del teatre.

Allí's tranquil·litza una mica el nostre gran home, i retrovant-hi a la seva enamorada Guillermina Planer, renasqué en son cor l'amor sentit fent-la esposa seva el 24 de novembre del 1836.

Wagner tenia un temperament amorós; aixís ens ho revelen totes les seves obres. «L'amor a la muller són la música de la vida» diu ell, i per això transcorria feliç i tranquilament el temps entre Wagner i la seva muller. Allí desempenyava'l seu càrreg am tota escrupulositat i les obres que se representaven obtenien uns èxits extraordinaris ; però això d'assajar, i assajar coses dels demés no era fet pel seu caràcter. Ell sentia la música d'una altra manera.

En aquells temps escrivia la seva obra *Rienzi* d'una concepció ja massa gran per a representar-la en un petit teatre de provincies. Havia fet varis intents però tots li fracassaren. «Els meus plans i jo — deia en una seva carta — tenim la vida molt dura i no se'ns matarà mai.» S'havia proposat triomfar, i ho conseguiria costés lo que costés.

Mercès a la seva gran confiança en si mateix, al seu caràcter rectilini, Wagner no defallia en les seves empreses. Els seus plans fallaven, el seu trevall de director el cansava i per fi, ell, l'home amorós, s'ha-

(1) Wagner. F. Vera.

via trobat incomprés, amb una muller que si bé tenia un alt sentit pràctic no entenia gens la seva música ni estimava ni apreciava en lo més mínim la grandiositat del seu marit. Bullia en el seu cervell, un nou desig. París, el gran teatre de l'Opera! Això era lo que l'atreia. Anar-se'n a París i triomfar a París. Però, com deixar el seu lloc assegurat de Riga per llençar-se en braços d'una nova cosa incerta? An ell bé prou l'atreia això, però la seva muller que no apreciava romanticismes ni futures glories s'oposava a la voluntat de tot un geni; i aquest geni, era tant bó, tant amorós que cedia als precs purament pràctics de la seva muller.

No obstant Wagner triomfà. Un amic de l'empresari del teatre de Riga envejós del lloc que ocupava Wagner influí perquè se'l despedís, i aixís quedà lliure d'anar a París el nostre hèroe, mes ell no sabia que la desgracia el perseguiria.

De Riga va dirigir-se a Pillau ont s'embarcà en direcció a Londres, tot somniant am París, la màgica ciutat, mes en alta mar una formidable tempestat posa en greu perill la vida de tots els tripulants, fins que després de moltes hores d'angoixa i de neguit pogueren anclar en terres Noruegues.

«*El vaixell fantasma* sorgí de nou en mon cervell», diu ell, recordant aquella escena tràgica.

A Bolonya ont desembarcà, trova a Meyerbeer qui li dóna cartes de recomanació que segons resulta no foren de tal cosa ni res que s'hi assembli, sinó tot lo contrari, perquè a París tingués bona acollida. Efectivament tot-hom l'acullí amb amabilitat però al tractar-se de representar les seves obres, no hi valgueren recomanacions ni amistats de cap del seus amics.

Dessolat i trist, passava la vida escrivent articles per a les revistes i música per als salons parisencs. instrumentava melodies d'òperes i feia tot lo que's presentava am l'únic fi de lliurar-se de les mans de la miseria que volia devorar-lo.

Entre l'infinitat de coses que escrigué en aquesta trista època de París, en la que podriem dir que nasqué el Wagner literari, hi figura el llibre *Un músic alemany a París* en quin Wagner hi descriu tots horrors de la seva miseria, una obertura per al *Faust* de Goethe, l'acabament definitiu del *Rienzi* i el bocet d'*El vaixell fantasma*.

Després d'un calvari horrible obtingué que'n el teatre del Renaixement acceptessin la seva obra *La prohibició d'estimar*, però quan quedà traduïda l'obra i els assaigs anaven a començar l'empresa quebrà —

tremenda fatalitat que sempre'l perseguia.

Desesperat ja i no sapiguent que fero posa música a una sarçuela den Dumanoir i per més desgracia varen xiular-la horriblement. No hi havia res a fer. París no'l volia.

L'audició a l'Opera del *Freischütz* del seu predilecte Weber llençà en l'ànima de Wagner un nou raig d'idealitat i's presentà als seus ulls altre vegada la seva estimada patria alemanya amb totes les seves belleses, els seus encants, les seves joies naturals; i era en aquells dies també en l'arquitecte Gottfried Semper acabava de construir un esplèndid teatre Reial a Dresde. Wagner somnià am la seva patria estimada i veient que *Rienzi* no's representaria a l'Opera. escrigué al rei de Saxonia demanant li la representació de la seva obra en el novell teatre; però passaven dies i la resposta no arribava.

Wagner se desesperava i anava matant la seva fam, escrivent inclós gazetilles per als diaris. Al cap de sis mesos li comunicaren que *Rienzi* quedava acceptat a Dresde, noticia que va consolar-lo del fracàs obtingut en un concert organitzat per l'editor Schlesinger, que'l protegia, en el que s'executà una obertura sobre *Cristófol Colón* que no fou del gust del públic perquè l'orquestra era dolenta.

Wagner se'n anà a veure al director de l'Opera, per a llegir-li el poema d'*El vaixell fantasma* que havia compost en deu dies. Al director li plasqué la llegenda, però se limita a comprar-li per cinc cents francs l'assumpte de l'obra a fi de que un altre músic fes la partitura.

Wagner sofrí en son interior una lluita horrible. El seu orgull de compositor, la plena consciencia del seu saver lluitava, am la tremenda miseria en que's trovava, però la necessitat va vèncer a la gloria.

Amb aquests diners i els que anava guanyant gracies a la protecció de l'editor Schlesinger que li encarregava arreglos d'òperes de moda per a tota classe d'instrument, va poguer pagar els deutes que tenia i preparar el seu viatge per retornar a Dresde, a treballar per a la representació del *Rienzi*, sortint de París «la ciutat de les enormitats i les fresses» segons ell mateix el 7 d'abril de 1842.

Camí de Dresde Wagner veia per primera vegada el Rhin que ell tenia que immortalitzar i deia alguns anys després: «Per primera vegada vaig veure el Rhin i els meus ulls s'inondaren de llàgrimes. Allavors jo, pobre ànima artista, vaig jurar eterna fidelitat a la meva patria alemanya.»

Arrivà a Dresde i començà tot seguit els assaigs del seu *Rienzi* ja acceptat i per fi s'estrena el 20 d'octubre de 1842 tinguent un bon èxit. *Rienzi* és el punt de partida dels seus progressos i en ella si descobreix ja el *leitmotiv* base fonamental de les obres wagnerianes.

A l'endemà de l'estreno Wagner era ja cèlebre i en el mateix teatre va començar-se a assajar *El vaixell fantasma* refusat a Munic i a Leipzig, obra de les més grans del seu autor, dramàticament considerada, la que obtingué també un èxit favorable.

Poc temps després moria el mestre de capella del teatre Reial de Dresde i a primer de febrer del 1843 Wagner prenia possessió de dit càrreg amb el sou de 1.500 thalers (1) anyals.

Ja sabem lo que a Wagner el repugnava l'encarregar-se d'aquests càrregs, però diu ell mateix que's vegé obligat a acceptar lo per a assegurar-se un xic la vida i poguer pagar als seus acreedors.

Tot i tenir un bon teatre ben subventionat pel rei, am bons actors i cantants, i am bons desitjos per part de Wagner per regenerar el Teatre en el sentit del seu ideal artístic, tant Wagner com el teatre fracassaren.

No s'extranyarà, si's té en compte que quasi tota la premsa era contraria a Wagner per les seves tendències revolucionàries musicals difamant lo en la seva vida privada, retraient-li els seus deutes, i arriant inclòs a declarar-lo autor de l'incendi del teatre.

Tampoc s'extranyarà si's mira que mentres Wagner considerava la Novena de Beethoven com «l'evàngeli de l'art musical», a Dresde deien que era «l'equivocació d'un artista sord» i en lloc de veure en el teatre un temple de bellesa, no hi veien més que un lloc d'esbarjo i distracció.

En possessió Wagner d'aquest càrreg posà en assaig el *Tannhauser*, obra que representa ja en el seu autor un avenç formidable, destacant-s'hi ja cada vegada més la característica wagneriana del *leitmotiv*, estrenant se el 19 d'octubre del 1845 amb èxit tant favorable, quin record, deia el mateix Wagner, que li produïa calfreds.

Wagner, vist l'odi que de totes bandes li portaven i havent ja escrit desde París que's lleansava'l camí de «la franca protesta contra tot lo que constitueixi una manifestació pública d'art» va declarar-se francament revolucionari, no per ideal polític, perquè considerava estúpid el comunisme i

estimava la reialesa, sinó per pur ideal artístic, però ajudant als revolucionaris que allavores anaven trevallant l'insurrecció de Dresde, am discursos i articles, coses que com es molt natural acabaren d'influir en els ànims per declarar-se contra d'ell, siguent causa tot això de que'l 9 de maig de 1849 li treguessin el càrreg de director d'orquestra del teatre Reial de Dresde.

Allavores va marxar a Cheumitz a casa del seu cunyat Wolfram esperant tornar a Dresde quan els ànims, després de la revolució, fossin calmats, però li arribà una ordre de que comparequés davant dels tribunals i allavores va convencers de que estava en perill de veritat.

El seu gran amic, am qui havia fet coneixença a París, Franz Liszt, començà allavores d'exercir la seva protecció cap a Wagner, enviant-li un passaport a nom del Dr. Wideman perquè pogués passar la frontera i després d'un vitge bon xic accidentat arribà a Zuric el 20 de maig de 1849.

Al poc temps de trovar-se allí ont retrovà bona colla d'amics, anà cap a París, aconsellat per Liszt, per a fer representar alguna de les seves obres a l'Opera, mes tot seguit va convencers de que tals intents eren impossibles, i com que era pobre, es crigué a Liszt demanant li diners, i aquest li envià tres cents francs amb els que marxà altra volta cap a Zuric ont se instalà definitivament trevallant de ferm, en la publicació d'una pila de llibres, concebint varies de les seves obres musicals i acabant el *Lohengrin* que l'envià a Liszt quin s'entusiasmà am l'obra calificant-la de sublim.

Wagner, continuava pobre, i escrivia a Liszt que busqués un comprador al seu *Lohengrin*, que per qualsevol preu el donaria, ja que no tenia cap pretensió econòmica. Inclòs va arribar a demanar-li en una carta enternidora que procurés organitzar a Weimar, ont Liszt dirigia l'orquestra del teatre, un concert a benefici d'«un artista desgraciat» (1).

Liszt, anà protegint al gran artista, enviant-li fondos, i pagant el viatge a la seva esposa perquè anés, de Dresde, a juntar-se amb el seu marit ajudant aixís a la tranquil·litat d'aquella ànima generosa i magnífica que estimava sense ser comprés.

Ja havia dit Liszt a Wagner que era impossible trovar comprador del *Lohengrin* per causa de les poques simpaties que se sentien per ell després dels fets de la sublevació de Dresde, però li prometé estrenarlo a Weimar en les festes que's farien en

(1) Cada thaler valia unes quatre pessetes

(1) Carta fetxada a Zuric el 14 d'octubre 1849.

commemoració del centenari del naixement de Goethe, confiant en un èxit mercè al seu esforç i al bons artistes am que comptava.

Wagner, am tot, necessitava diners, i el 10 juliol escrivia a Liszt, diguent li que demanés li adelantessin els honoraris del *Lohengrin*, perquè l 15 li vencía una lletra del sastre per valor de 300 francs, i's trobava apuradíssim.

Liszt, enviava de la seva butxaca, als pocs dies, els 300 francs al sastre, escrivent a Wagner que dintre pocs dies rebria una lletra per cobrar 100 thalers d'un protector anònim, la senyora Ritter, admiradora del gran músic, la que li enviava tot sovint diners per mediació de Liszt, demanant-li que conservés l'incògnit. També li deia que'l director del teatre li enviaria 100 thalers a més dels honoraris del *Lohengrin* que importaven uns 600 francs, cosa que naturalment el tranquilitzà bon xic.

Wagner i Liszt, per aquells dies, s'escrivien quasi cada dia cartes referents a l'estreno de *Lohengrin* en la que aquest deia a son autor que resultaria un èxit la representació de l'obra perquè no oblidava cap detall. «L'Intendencia està disposta a gastar 2.000 thalers, cosa que mai s'havia fet a Weimar — deia Liszt —. No m'oblidaré de la premsa, la que publicarà serios i profonds estudis; el personal es excelent; el número de violins s'ha augmentat com desitges, i s'ha comprat el clarinet-baix. Genast seguirà'l peu de la lletra les teves indicacions en quant a la *mise en scène*.»

El públic de Weimar tenia formada ja l'opinió de que la música wagneriana era revolucionaria i inexecutable, per lo que'l *Lohengrin* estava ja prejudicat, però Liszt sentia un entusiasme tal per l'obra i comptava am tants bons artistes per executar-la, que no dubtava de l'èxit que pensava tindria. I am tot, no va esser aixís. El dia de l'estreno (1) no faltaren aplausos mercès a que la Gran Duquesa Pavlovna havia comprat i repartit quasi totes les localitats entre'ls seus amics, però al segon dia fou xiulada estrepitosament, siguent el fracàs una anella més a la cadena d'infortunis que Wagner anava sofrint.

Durant aqueixa trista vida, conegué Wagner el 1852 la familia Wesendonk, ric comerciant ell, i jove, hermosa, distingida i intel·ligenta muller ella, admiradors tots dos de la genialitat musical de Wagner.

A l'anarsen a estiuejar en una hermosa finca que tenien, compraren una casa prop

de la seva per a que Wagner am la seva muller poguessin viure-hi i ell pogués treballar fermament en la *Tetralogia* que ja tenia pensada, poguent fruir els Wesendonk de l'agradable companyia del seu admirat músic.

Matilde Wesendonk era una encantadora deixeble de Wagner. L'escoltava i li donava la seva opinió sobre'ls poemes que li llegia. Era la seva confidenta: cada dia anava a casa seva a les cinc de la tarde i allí fins al vespre en el piano d'ella, Wagner executava lo que havia produït durant el dia.

Aixís passaren cinc anys en que l'amistat de Wagner i Matilde, semblava moltes vegades que passava d'un simple afecte, nascut de l'identitat de criteris i sentiments que entre'ls dos hi havia, passejant junts, comunicant-se'ls seus més íntims pensaments, estimant-se ideal i romànticament fins a arribar a un moment en que la sombra tràgica de l'infidelitat palpitava en els cors dels enamorats; però la serenitat s'imposà, el dever va vencer la carn, i la puresa d'aquell amor no arribà a destruir-se. Fou un triomf definitiu per als dos cors que sapigueren veure en la renunciació, la dolça tranquil·litat de la consciencia.

Aquella situació se feu insostenible i portà com a conseqüencia, un apartament discretíssim de la finca dels Wesendonk, i una ruptura decisiva amb aquella muller que no havia sapigut estimar-lo, anant-sen ella a Saxonia am la seva familia, i instal·lant-se ell a Venecia.

En aquest sublim idili Wagner conegué per primera vegada lo que era amor i's gravà amb una intensitat tal en el seu cor tot el romanticisme d'aquells moments, que nasqué d'això la sublim obra *Tristany i Isol·da* amb els dos enamorats condemnats a no poguer fruir de la seva felicitat, preferint morir tots dos. Belles paraules dites en *La mort d'Isolda* una de les més hermoses pàgines wagnerianes.

Wagner va estar se a Venecia fins al març de l'any següent (1859) anant-sen allavors a Milà, ont estigué pocs dies, passant després a Lucerna ont acabà el *Tristany* i marxant després a París, disposat a lluitar fins a obtenir la representació d'alguna obra seva en el gran teatre de l'Opera, obtinguent a l'últim que volguessin representar-li *Tannhauser*.

L'estreno de l'obra wagneriana, que tants aplausos mereixia per tot, fou un fracàs. La primera nit el públic guardà en general una actitud de desaprovació a causa de la presencia de l'emperador. En la se-

(1) 28 agost 1850.

gonja ja hi hagué xiulades, mentres altra part del públic aplaudia i protestava del complot format contra Wagner. Aquells xiulaven estrepitosament en quant aquests aplaudien, tant que al entrar l'emperatriu i aplaudir el públic, els altres xiularen creient que s'aplaudí l'obra. El tenor Niemann, vingut d'Alemanya, hi hagué un moment en que al veure la mala acollida de l'obra va deixar de cantar, acostant-se a la curculla i traient-se'l capell en senyal de despido, però els aplausos el reanimaren una mica. La gent i la premsa no feien altra cosa que xistos i crítiques de l'obra.

Va dir-se que'n Meyerbeer fou dels que més influïren per a que's fes propaganda en contra i se xiulés el *Tannhauser*; i diu Wagner sobre això: «Mon fracàs m'ha sigut profitós, i no m'hauria complascut un triomf, si, per a aconseguir-lo, hagués tingut que recórrer als medis que va usar contra de mí, un *antagonista* que estava amagat, i per el que jo era una inquietut.»

Wagner visqué a París fins al 1862, anant-sen allavors a Viena ont vegé representar el seu *Lohengrin* amb un èxit colossal lo que l'alentà per seguir el fi artístic que s'havia proposat, anant-se'n després a Peuziug ont vivia sol en una petita caseta treballant intensament.

Va fer algun viatge a Rússia a fi de fer representar les seves obres, però com que estava molt endeutat va tenir que renunciar i entornar-se'n a casa seva.

Allavors escrigué a la família Wille, amb qui havia fet coneixença durant la seva estada a Zuric, demant-l-s'hi que procuressin veure a la família Wesendonk per veure si podia passar l'estiu amb ells, perquè necessitava un lloc tranquil per a treballar i acabar *Els mestres cantaires*, i que's trobava amb molt mala situació, perquè'l seu viatge a Rússia no li havia donat el resultat econòmic que desitjava.

La senyora Wille, que's trobava a Mariafeld, va apresurar-se a arreglar la manera de poguer tenir a Wagner a casa seva per a fruit un quan temps de la companyia del que ella n'era una entusiasta admiradora, i aixís Wagner en agradable companyia, amb l'ànima tranquila i alegre, escrigué aquell estiu les notes alegres i satíriques d'*Els mestres cantaires*.

Després digué als senyors Wille que se'n volia anar a Stottgart i Hannover per a intentar la representació de les seves obres, i mentres se trobava a la primera d'aquestes ciutats va rebre la visita del secretari particular del jove rei bavar Lluís II gran admirador de Wagner, pujat

feia poc al trono, amb la missiva de demanar al gran músic que volgués acceptar l'oferta del rei d'anar-se'n a viure amb ell.

Pocs dies després escrivia a la senyora Wille diguent li: «Ja deu saber que'l jove rei de Baviera m'ha cridat. Avui he sigut presentat an ell. M'estima amb l'intim fervor i força del primer amor; me coneixia i sab tot lo que's refereix a mí, i'm comprèn com la meva ànima: vol que'm quedi al seu costat, que trevalli, que reposi, que faci representar les meves obres, i diu que'm donarà tot lo que necessiti per a fer ho. Vull acabar els *Nibelungs* i ell vol posar-los en escena segons els meus desitjos. Soc el seu amo absolut. Per fi, ja no seré més director d'orquestra.»

Als pocs dies el rei regalava a Wagner una casa a la vora del seu castell, al que anava Wagner tres o quatre vegades al dia amb un cotxe que'l rei li enviava.

Allavors Wagner va posar-se de moda; tot-hom va fer-se wagnerià i els nobles batejaven llurs fills amb els noms de Sigfrid, Elsa, Isolda i l'adorno de les cases eren cignes que nedaven en llacs de porcelana.

Allavors va verificar-se a Munic l'estreno del *Tristany i Isolda* i el rei va entusiasmar-se d'una manera sols comprensible tinguent en compte una mica la bogeria que després sofrí el jove monarca.

Wagner allavors li explicà el seus projectes de la construcció d'un teatre ideal per a la representació exclusiva de les seves obres, i el rei va entusiasmar-se amb l'idea encarregant a l'arquitecte Semper que fes el plànol.

Am tot els diaris i la gent començaven a fer guerra a Wagner, els uns per motius religiosos, altres criticant les seves costums, altres inventant falsetats i injuriant sobre les costums del rei i Wagner que aquesta pobre ploma no vol embrutir-se escriguent-les.

La guerra a Wagner arribà a un tal grau, que'l rei no va poguer més que, tot i demostrar a l'estimat Wagner tot el seu *infinit i etern amor*, comunicar li l'acord dels seus ministres desitjant veure-li abandonar el regne per alguns mesos.

La premsa va dir desseguida que'l rei havia tingut que expulsar a Wagner del regne, i el rei per desmentir-ho va fer posar per a la marxa d'aquest un tren especial, acompanyant-lo fins a la frontera.

Wagner se'n anà a viure altra volta a Suïça llogant una caseta a Tribschen vora el llac, ont va compóndre gran part d'*Els mestres cantaires*, del *Capvespre dels Déus* i

del *Sigfrid*, i rebent varies visites del seu més gran admirador el rei Lluís II.

Quan feia poc que era allí va morir la seva muller Guillermina, i Wagner senti encara un dolor profund per la pèrdua eterna d'aquella que mai l'havia sapigut comprendre i que havia abandonat el món amb el convenciment de que'l seu marit no era un geni; ell sempre l'havia estimat, fins quan eren separats enviant-li diners sempre que va poguer.

Allí al seu dèsterre fóren a visitar-lo innombrables amics i allí va acabar *Els mestres cantaires* una de les seves principals obres en la que a més dels *leitmotivos* hi ha una pila de cants característics i una música que s'encarna exactament amb l'ambient de l'obra.

Aquesta va estrenar-se a Munic el 12 de juny del 1868, i la gent que ja havia oblidat els rencors passats, rebé amb entusiasme al seu músic, obtinguent un èxit en l'estrena de la nova obra. El rei Lluís era a la seva llotgeta, amb l'entusiasme pintat a la cara, tinguent sentat al seu costat al seu estimat Wagner. Al caure'l teló tot-hom demanava a l'autor, i el rei obligà a aquest que saludés desde allí al públic que l'aclamava.

Després d'aquest èxit se'n entornà a les seves soletats de Tribschen, tornant als seus treballs que solament s'interromperen uns dos anys després amb motiu del segon casament de Wagner.

«Tot el meu art el donaria per una muller que m'estimés sens reserves», deia Wagner, i escrivia un dia a Liszt: «Ah, estimat Franz, donam un cor, un esperit, una ànima de dona ont pugui endinsar-m'hi per complert, una ànima que'm comprengui» i Liszt fou precisament qui li donà aquesta ànima que'l comprengué. La seva filla Cossima, sentimental, exquisida, deliciosa; enamorada d'ell desde les representacions del *Tristany* a Munic.

Poc temps després tenia un fill al que batejava amb el nom de Sigfrid i per a commemorar aquesta fetxa escrigué les delicades notes de «l'idili de Sigfrid» que dedica a la seva muller.

Anava acabant ja la partitura dels *Nibelungs* i comença a pensar seriament en la construcció d'un teatre per a la representació exclusiva de les seves obres, principalment per a l'estrena de *L'Anell*, cosa que ja veia realitzada en els temps viscuts prop del rei Lluís II, però difícil en les circumstancies en que's trobava allavors.

Per a aquest fi recorregué les ciutats de Bayreuth, Leipzig, Berlín, Darmstadt i

Heidelberg, triant la primera d'elles per a la seva obra. Quan a finals del 1871 va acabar-se la guerra franc prusiana, Wagner va retornar a la seva estimada Alemanya, abandonant el seu dèsterre de Tribschen, i anant-se'n a viure definitivament a Bayreuth, ont va construir-se una casa que va batejar la amb el nom de Wahnfried (1).

Allí va treballar amb més profit que desde'l seu dèsterre per a l'execució del seu teatre.

Obrí una subscripció pública de mil accions de 300 thalers cada una per a recullir la quantitat de 300.000 thalers. Va estudiar la col·locació de l'orquestra amagada, i el lloc més a propòsit per a cada instrument i després de vençudes totes les dificultats, el 22 de maig del 1872, el dia en que ell feia 49 anys, va posar-se solemnement la primera pedra del seu teatre, assistint a la cerimonia les més grans personalitats.

Va ploure a més no poguer, però la festa va fer-se, i al vespre va executar-se la Novena Simfonia de Beethoven i el tercer acte d'*Els mestres cantaires*, no poguent-se fer a l'aire lliure com estava projectat per culpa de l'humitat després de les pluges. Wagner pronuncià un discurs explicant el fi de la seva obra i la confiança en l'esperit alemany. La festa fou una gran victòria per al gran compositor.

Els treballs varen seguir bé fins al agost del 1873 en que'ls paletes varen declarar-se en vaga i complicant se'l paro per falta de diners. Solament s'havien venut 240 accions i amb tot i la cooperació del jediv d'Egipte que envià 10.000 marcs, la caixa havia quedat buida.

Les *Wagner-Verein* (2) publicaren uns prospectes repartint los entre quatre mil llibreters i comerciants per a recullir diners destinats a la continuació de les obres, però solament uns quants estudiants de Goettingen reculliren uns quants thalers, que varen enviar a Bayreuth. Allavors aquestes societats se dirigiren a 81 teatres reials i municipals per a que donguessin representacions a benefici de l'empresa de Bayreuth, però 78 d'aquests teatres no contestaren i els altres digueren que no.

Demuestra això l'ingratitude que per a Wagner se sentia, i tinguis en compte que tots aquests teatres havien guanyat molts diners amb les obres del mestre i que'l que

(1) Traducció literal: «Pau per a la fantasia»

(2) Societats Wagnerianes.

més havia pagat fou 500 pessetes per a tots els drets de representació.

A Berlín va crear-se una societat que oferí a Wagner un milió si deixava el teatre de Bayreuth i l'anava a fer allí. Londres i Xicago, també li feren bones proporcions, però ell seguí impertèrrit el seu camí, demostrant una vegada més la seva ferma voluntat i de caràcter.

Am tot, les coses se posaren tan malament, que pel janer de 1874 Wagner estava disposat a declarar ja el fracàs de la temptativa, però una important quantitat enviada pel rei de Baviera, de la seva bossa particular va permetre continuar les obres i acabar el teatre.

El primer d'agost del 1875 l'orquestra invisible era dirigida pel mestre; els 6, 7, 8 i 9 se feien els assaigs generals de la grandiosa obra *L'Anell dels Nibelungs*, am la presència del rei Lluís II, i per fi s'estrenava el teatre am la representació d'aquesta obra els 13, 14, 15 i 16 d'agost, fent després dos cicles més, de representacions, del 20 al 23 i del 27 al 30.

Les festes organitzades revestiren caràcter nacional, assistint-hi l'Emperador; i, tot i les lluites de la premsa, el triomf fou grandíós. Wagner per fi vencí!

Desde allavores, de mica en mica, Wagner anà triomfant per tot, i content i satisfet, recordava serenament els dies de lluita i de misèria. Trevallà tranquilament en l'acabament del *Parsifal*, la seva obra més grandiosa, mirall perfecte de l'ànima artística que tenia, estrenant-se amb un èxit inesplicable en el seu teatre el 26 de juliol del 1882.

Després de l'estreno, va llogar el Palau de Vendramin a Venècia, ont desde'l 1879 s'havia acostumat a anar a passar els hiverns. Estaba un xic delicat de salut i allí feia una vida tranquil·la, sense deixar el seu trevall.

Als dematins trevallava en el seu despaig, al peu d'una finestra, desde ont dominava'l mar. A les dos dinava i després de pendre cafè, conversava am la seva muller, am Liszt i amb el seu amic Joukowsky, fins a les sis, o bé donava un passeig pel canal sempre am la mateixa gòndola i el mateix barquer, al que'l dia de la mort de Wagner varen trobar-lo plorant i diguent: «Pobre amo! tan bó com era! no'n trovaré cap més com ell!» A dos quarts de vuit sopava, i després jugava una partida de *whist* fins a les 10 en que se'n anava a dormir. Aixís passava tranquil·lament la seva existència.

Un dia cap a les dos va arribar el seu

amic Joukowsky, per dinar com tenia per costum moltes vegades, am Wagner, però aquest va dir que tenia que acabar un trevall urgent i que no l'esperessin per començar.

Eren ja a l'acabament quan comparasqué la criada diguent a la muller de Wagner que a aquest li havia agafat un atac apoplètic, que ja havia tingut altres vegades, en ple trevall.

Cosima va córrer cap an el seu estimat i va fer descansar el cap gris d'ell en els seus braços, mirant aquell semblant serè i apacible, serenitat i dolçura que eren per ella com una esperança d'un atac passatger; però el gran geni's tornà pàlid per moment.

Cosima posà sobre'ls seus genolls aquell cap adorat i va besar-li el front. Ah! Ell s'en anava; el seu nas característica s'afilava; els òssos de la cara se marcaven profundament damunt aquella arrugada pell; una suor freda cubria el seu semblant i un lleuger tremolor corria per les seves cames...

El vent que xiulava entre les branques seques dels arbres, el mar que removia les aigües dels canals, les campanes de «Sant Marcos» que moments avans tocaven a Vespres, tot va callar en aquell moment sublim, com si entengués que un profund silenci era més respectuós, per al qui havia cantat tots els sons en les seves notes.

Joukowsky plorava silenciosament. Cosima procurava no trencar el silenci que al seu entorn regnava i Wagner respirava dificultosament, amb una gran dificultat. Els seus alens eren cada vegada més febles, més suaus... ja quasi no respirava.

De sobte, Wagner llençà un petit sospir, un sospir apagat, un sospir de pau. Després... res! El silenci. La mort...

...Això passava a les quatre de la tarde del 13 de febrer del 1883.

Aixís passà la vida d'aquest geni, de aquesta voluntat que a res se doblegava, d'aquesta ferma de caràcter que seguí a tota hora, impertorbable el seu camí.

Després de llegir les pàgines de la seva vida, lleugerament apuntades aquí, per a donar a conèixer la seva voluntat de ferro davant la llarga cadena d'adversitats sofrida, després de conèixer el seu caràcter, s'estimen necessàriament molt més que avans les seves obres. Se veu aquesta serenitat del seu esperit, aquesta bondat del seu cor, aquest seu amor incomprés, totes aquestes lluites lluites que brollen en les seves obres entre'l Bé i Mal, aquestes gran-

diositats de pensaments, desgranant-se armònicament en les seves produccions.

Estimem-lo i apreciem an ell a més de la seva grandiositat musical, tota aquesta serie de qualitats que aixequen el nivell moral del gran creador del drama líric, tots aquests detalls, aquestes lluites per la vida, aquestes contrarietats, que són les coses que generalment passen ocultes als ulls del posteriors, quan precisament són les que més ajuden per a donar a conèixe el caràcter i la grandiositat d'un geni.

NARCÍS MASÓ I VALENTÍ

Opinions dels nostres mestres

D. Antón Juncà

El mestre Juncà publica en un periòdic local les següents declaracions, que copiem íntegres :

«Ja ho veurà. Aixís en abstracte, no podem pas considerar lo l'estat musical dels nostres temps. Es precís que'ns limitem a les nacions en particular, perquè cada una segueix una orientació determinada.

Indubtablement que'l primer lloc se'l emporta Alemanya que ha realitzat una verdadera renovació en l'art musical, transformant-lo per complert. D'ella ha sobresortit Wagner, qui discutit en un principi per la novitat de les teories que sustentava, s'ha imposat ja en totes les parts del món, com ne són bella mostra els recents concerts commemoratius del seu natalici. Strauss es també un altre talent, renovador den Wagner, emperò si bé exerceix ja positiva influencia, no ha triomfat del tot, sinó que es encara discutit

França, també ha fet una verdadera revolució en la seva música, a quin cap figuren esplendorosament, ademés del malaguanyat Cèssar Franck, iniciador de la reforma, els celebrats mestres Debussy, Vincent d'Indy i altres.

De Bèlgica, podem dir, que està a l'altura de la companya França.

Russia en el genre simfònic està a un nivell força enlairat, com Alemanya i França ho estan en el líric-dramàtic.

La nació clàssica de la música, l'*harmònica* Italia, profanament parlant (ja que en el genre rel ligiós, d'ençà del *Motu propio*, porta la capdavantera en donar les orientacions a segur), està en una mercadíssima decadencia, siguent la seva producció reduidíssima, tant en nombre com, i d'una manera especial, en qualitat.

¿...?

D'intent havia callat l'estat de la nostra patria, esperant que V. m'ho preguntés. Estem tant aïllats del sentir musical del món, que quan fins a nosaltres arriben guspires d'un foc quina naturalesa desco-neixem, quedem per complert desorientats.

Ens falta a nosaltres una escola am mestres joves i entusiastes que'ns instrueixin del moviment universal.

En els Conservatoris hi ha a voltes músics de molta fama, però que ja vells, són per lo tant incapaços de capir les modernes teories i per això veurà que tota la nostra actuació tendeix a fer *sarçueleros* que cap bé reporten a l'art.

Tenim no obstant, autors de valua que s'han sobrepujat a l'ambient nostre.

Tals són en Morera, en Lamote, i en Pedrell, home aquest de gran laboriositat autor d'hermosíssimes composicions entre les quals figuren les òperes de gran renom *Els Pirineus*, *Celestina* i demés.

Van a la *vanguardia* (i permeti'm que li parli en termes militars), lluitant per a conquerir la desitjada reforma, autors de volada com els catalans Pahissa i Lambert, el lleoní Villar, el castellà Conrad del Campo, etz.

¿...?

La meva opinó es que malgrat aquests esforços individuals no ens posarem al nivell que'ns correspon, fins que fent lo que va fer França, ens deixem de rutinarismes i donguem lliure entrada als Conservatoris

a mestres estrangers que eduquin a la nostra joventut que puja, en els mètodes i procediments moderns.

¿...?

Les bandes sí que, i permeti'm l'expressió, fóra de les grans capitals, estan completament anèmiques. El nombre de 25 places que'is hi són assignades actualment no permet fer més de lo que's fa: anar vegeant, i prou. D'aquí que no tinguin les bandes música adequada i propia, perquè o bé s'han de reduir les partitures modernes estrangeres o s'han d'augmentar les places de les nostres bandes que en general, i salvant honroses excepcions, entre les quals s'hi compta la municipal madrilenya, la de Barcelona, Valencia i Sant Sebastià, són de molt poca importància.

¿...?

El remei, per mí, seria (tota vegada que les oposicions per a director estan a l'altura que corresponi amb els coneixements que *fuga instrumentació* i *harmonia* se'ls hi exigeixen), l'augmentar el nombre de places fins a 35 lo que donaria marge als directors per a nous plans i noves i fecundes iniciatives.

A l'arribar aquí el simpàtic músic major del Regiment d'Àsia va citar-nos una serie d'eminències en el Diví Art, directors distingits i de valua que han conseguit fama universal.

Després va extrendrer-s en atinades consideracions sobre música catalana i en particular, sobre la que ho es per autonomia, la sardana, exposant conceptes verament transcendents, que demostren el profund coneixement que té en aquest ram el distingit músic.»

CORRESPONDENCIA

BARCELONA. El dia 11 de juny tingué lloc a la «Sala Oliver» de la Ronda de Sant Pere la primera audició de les obres

musicals dels joves Alfons Vila i Enric Nogués, deixebles del mestre Morera, baix el programa que segueix:

I part.—Sonata en «fa», E. Nogués (per a violí i piano): Moderato agitato; Andante poco mosso; Allegro moderato.

II part.—Cançons: A una viola, A. Vila; Barcarola, E. Nogués; La viuda del mariner, A. Vila; La carta, E. Nogués; Non-non, A. Vila; Balada, E. Nogués; Cap al tard, A. Vila; Somni de juvenesa, E. Nogués.

III part.—Sonata en «mi menor», A. Vila (violoncel i piano): Molto adagio, Allegro moderato; Adagio; Allegro.

Són dites obres veritablement notables pel gust i per la decisió am que són fetes. L'«Adagio» de la sonata per a violoncel den Vila es d'una gracia i una bellesa encisadores, i la cançó «La viuda del mariner» també den Vila, té una tristesa gran i està feta am un gran coneixement musical. També es molt notable la cançó «Barcarola» den Nogués. Totes les composicions foren molt aplaudides, i els autors cridats diferents cops a la sala i al finalitzar el concert reberen una felicitació calorosa dels seus amics i admiradors.

El programa fou interpretat per la senyoreta Mercè Plantada (sopran), Alfons Vila (violínista), Mario Vergés (violoncelista) i Bai Net (pianista).

Aquests artistes interpretaren pulcrament i am gran interès dites obres, sobre tot la senyoreta Plantada qui cantà am veritable gust i sent ment.

El públic molt nombrós i distingit. Entre altres artistes de nom hi havia el mestre Morera, en Vidiella, Lamotte de Grignon, en Martínez Jubert, etz.

La senyoreta Plantada rebé un hermós ram de flors de les que prengué un clavell oferin lo a en Blai Net, qui l'acompanyava am el piano.—A. B.

*
**

SANTA COLOMA DE FARNÉS. En el saló de música del mestre Francesc Vilaró, tingué lloc la celebració d'una festa íntima aont hi prengué part la tiple senyoreta Morató, qui acompanyada al piano per en Vilaró, cantà, entre altres obres, les cançons catalanes «La festa major» i «A la voreta del mar».

En Vilaró, executà al piano algunes obres de concert que demostra esser un excelent pianista, com aixís ho reconegué la concurrencia nombrosa que assistí a tan grata festa musical.

SOCIETAT CULTURAL

- ATHENEIA -

FESTA INAUGURAL

DIA 28 DE JUNY : A LES 9 I 1/2 DE LA NIT

NOTABLE CONCERT PEL QUARTET DE
LA ACADEMIA MUSICAL GERUNDENSE

EXECUTANTS :

SALÓ I JUAMEANDREU

VIOLINS

CARBONELL : SOBREQUÉS

VIOLA

VIOLONCEL

PROGRAMA

Quartet op. 12 núm. I	Mendelsshon
Adagio non troppo. Allegro non tardanta	
Canzoneta	
Andante espresivo	
Molto allegro e vivace	
Quartet op. 18 núm. I	Beethoven
Allegro con brio	
Adagio	
Scherzo	
Allegro Finale	
Quartet op. 64 núm. VII	Haydn
Allegro Moderato	
Adagio cantabile	
Minuetto	
Finale vivace	

NOVES

En el certàmen literari-musical celebrat a Tortosa am motiu de les festes Constantinianes, ha obtingut un accèssit al premi ofert pel notable compositor i musicògraf en Felip Pedrell, nostre distingit col·laborador mossèn Josep Padró, organista de la Catedral. El treball consisteix en una obra orgànica, i ens consta que han sigut moltes les composicions presentades obtant al premi; per això bé mereix la nostra felicitació, que li endressem de veritat.

La renomada orquestra-cobla «La Principal» de La Bisbal, té de complir les següents contractes:

Juny, 21 i 22 Ateneu Pi i Margall de La Bisbal; 24, 25 i 26 Palamós; 29, 30 i 1 de juliol, Canet de Mar; 10 i 11 Fonalleres; 17 i 18 Fonteta; 19, 20, 21 i 22 Palafrugell; 24 i 25 Santa Cristina d'Aro; 26, 27 i 28 Blanes; agost, 1, 2 i 3 Sabadell; 15, 16, 17 i 18 La Bisbal; 19 i 20 Vulpellac; 23, 24, 25 i 26 Arbós del Panadés (Tarragona) i 29, 30 i 31 Pineda.

Al nostre bon amic i músic el mestre Juncà, ens permetem fer-li la petició de que'ls concerts dominicals de la banda de Asia a la Devesa, se serveixi fer-nos oir de tant en tant alguna peça de concert i sardanes, per a treure an aquells, el marcat caràcter de *balls de tarde*, que van prenent d'un temps ençà.

En els solemnes funerals celebrats el 19 de juny a Banyoles per al descans de les ànimes dels qui moriren en l'estany, se cantà solemnement, dirigida pel mestre Rué, la magnífica missa de requiem den Perossi, que sigué celebradíssima.

En breu se celebrarà a Ripoll la festa de la Fé, organitzada per la Comissió de

festes Constantinianes, en la que hi cantarà el nostre «Orfeó Català».

Dita festa promet ser un singular acon-teixement.

Ha'pres posessió del càrreg d'organista de La Bisbal, nostre bon amic l'intel·ligent músic mossèn Ramon Godó. Donem la millor enhorabona al nostre amic per son nou càrreg.

La Diputació provincial tracta de concedir una subvenció de 500 pessetes a la notable entitat «Orfeó Catalunya» de Cassà de la Selva. Nosaltres trovem justificada aquesta proposició, per quan ben merescuda la tenen, mes es convenient que la Diputació no descuidi ademés a altres entitats musicals existents an aquesta provincia que per sos treballs culturals i pràctics a la vegada, no se'n fan pas menys mereixedores.

A mossèn Josep M.ª Padró varen estrenar-li un hermoíssim «Euge serve bone» de gust modern que revela grans condicions harmòniques en nostre volgudíssim amic i col·laborador.

La «Schola Orfeònica» d'aquesta ciutat, que sols se té noticia de la seva existencia pel lletrer, perd a un dels seus més entusiastes defensors i a la vegada col·laboradors. Es en Joaquim Bosch que fixa la seva residencia a Sant Feliu de Guixols, ont passa a ocupar un càrreg de confiança.

Nosaltres si bé sentim la pèrdua de tan excelent amic, ens alegrem sigui la circumstancia apuntada lo que'l separi del nostre costat.

Agraim els obsequis que'ns ha fet invitan-nos al «lunch» que, com a comiat, dona als seus amics a un dels mellors hostals de aquesta ciutat.

Grans mercès i no hi fa'tarem en gran nombre.

Segueix la premsa de Lisboa, dedicant articles encomiàstics al mestre Rafart, per sa brillant campanya al teatre «Colyseu dos Recreios» davant d'una companyia de òpera en la que hi figuren artistes tan aplaudits com la Maria Judice. La representació de «Tannhäuser» de Wagner, concertada i dirigida pel mestre Rafart, ha sigut per aquest un triomf, convenint tots els crítics musicals—segons diaris que tenim a la vista—que'l mestre Rafart, es un director de primer ordre.

Vagi per l'excelent músic i bon amic nostre, una forta encaixada.

El centre Català de Tarrassa, té contractada per a la propera festa major a la orquestra «Art Gironí». Dita orquestra està ademés contractada per al dies 1, 2 i 3 de agost al Pont Major.

Per al dia 3 del pròxim més de juliol, tindran efecte els exàmens que anyalment ve celebrant l'«Academia Musical Gerundense». Aquest any tindran major interès si cap que'l any passat, per quant ja saben nostres llegidors que en aquest acte s'hi farà entrega del premi Batlle, consistent en 150 pessetes, a l'alumne de les diverses classes que tingui més disposició.

El claustre de professors del «Grupo Escolar» organitza una festa escolar per al dia 20 de juliol. Encara que no podem donar el programa definitiu dels actes a celebrar, podem adelantar, no obstant, que en tan meritoria festa, un chor compost de setanta nens baix la direcció dels mestres senyor Saló i Sobrequés, cantaran obres de Mas i Serracant, Garreta i Rué.

En nostre pròxim número, publicarem el programa detallat.

Per a la propera temporada de festes majors l'orquestra «Principal» de Palafrugell, té ajustades les contractes següents :

Dies 24, 25 i 26 juny, Palamós ; 29, 0 i

1 de juliol, Calella ; 20, 21 i 22, Palafrugell ; 24 i 25, Armentera ; 26, 27 i 28, Estarrit ; 1, 2, 3 i 4 d'agost, Sant Feliu de Guixols ; 10, 11 i 12, Girona (barri Mercadal) ; 15, 16 i 17, Amer ; 25, 26 i 27, Torroella de Montgrí ; 29 i 30, Llofriu ; 6 i 7 de setembre, Girona (la Forsa) ; 8 i 9, Sant Celoni, i 24, 25 i 26, Besalú.

Aquestes contractes i altres moltes que estan pendentes d'ultimació, proven l'èxit creixent que merescudament està obtenint aquesta orquestra, que indiscutiblement pot figurar al costat de les millors de l'Empordà.

La nostra justa campanya envers el Teatre Principal, ha donat els efectes que en principi defensavem. El nostre Ajuntament no pensa ja en arrendar-lo ni posar-lo a subasta. Aixís ho esperavem i aixís ho exigien els interessos generals d'aquesta ciutat.

Ara sembla que's tracta de crear un monopoli a favor d'una persona determinada, predisposició que, si arribés a confirmar-se, mereixeria totes les censures del públic que s'interesa pel nostre Teatre.

Ara sols ens resta esperar i obrar en conseqüència.

Per al dia 28 de juny s'anuncia l'obertura de la nova entitat cultural «Athenea». La junta de tan lloable centre d'art, se proposa donar a la festa inaugural caràcter de ver aconteixement i al efecte s'ha confiat el programa al «Quartet» de l'«Academia Musical Gerundense» quines obres a executar públiquem en altre lloc d'aquest número.

Com veuran nostres llegidors, el programa no pod esser més interessant i no en vau augurem un nou èxit als artistes encarregats de l'interpretació.

L'orquestra «Moixins» de Sabadell ha donat an aquesta ciutat un concert que

tingué lloc al centre d'«Unión Republicana».

En els assaigs que setmanalment ve fent l'orquestra «Art Gironí», hem tingut ocasió de sentir les sardanes de la temporada actual que com sempre n'hi ha de bones i de dolentes. No obstant cal remarcar les dels autors Morera, Garreta, Casademont, Bou, Serrats, Segura, Vilaró i Vallespi, que seran les que constituiran l'èxit de la temporada de festes majors.

No podem parlar de les últimes sardanes den Soler i den Mercader, per restar inconegudes.

Dintre poc se publicarà un recull de cançons religioses catalanes, entre les que hi figuren composicions de distingits mestres de nostra ciutat.

L'inauguració de la societat d'art «Atenea», promet revestir importància inusitada. Doncs, además del concert que ja anunciem, hi tindrà lloc una exposició que, a jutjar per les prestigioses firmes que a la mateixa hi concórren, no es aventurat augurar un èxit. Aixís ho desitgem pel bon nom d'«Athenea» i de Girona.

PUBLICACIONS REBUDES

Ecce Musicales. Pamplona. Any I, número 2.

Revista Montserratina. Montserrat. Any VII, núm. 5.

Biblioteca Sacro-Musical. Santa Cecília. Madrid. Any III, núms. 29 i 30.

Santa Cecília. Torin. Any XIV, núm. X.

Música Sacro-Hispana. Bilbao. Any VI, núm. V i VI.

Música y Músicos. Barcelona. Números del 23 al 28.

BIBLIOGRAFIA

Bertarelli & C.º, Milà.—Manual teòric-pràctic de cant coral. Preu, 0 50 L.

Heus-aquí una petita teoria a propòsit per a les escoles elementals. Son autor, Angelo Balladori, ha fet d'aquest petit llibre una obra pràctica i recomenabla.

Bertarelli & C.º, Milà.—Música Sacra, L. Perossi. Any 5. Preu, 5 L.

Col·lecció interessant, com totes les que amb acert ve col·leccionant el notable Perossi. Conté 30 melodies sacres dels autors Cervi, Donini, Mapelli, Pozzoli, Ramella i Perossi.

Bertarelli & C.º, Milà.—Preludio-Intermezzo. Giulio Bentivoglio. Preu, 0'75 L.

Bertarelli & C.º, Milà.—Tu est Petrus. G. Terrabugio. Preu, 1 L.

Inspirat motet a tres veus de bon efecte dintre la seva melodia fàcil.

SCHERZANDO...

Revista : Mesal : Catalana : :
: : : Musical : i : Literaria

DIRECCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Plassa del Vi, 11 Eral. GIRONA

PREUS DE SUSCRIPCIO

2 ptes. anyals, número solt 40. cts.

LLOCS DE VENDA.

Girona.—Kiosk de la Vda. de Ciriac Marull.

Barcelona.—Als magatzems de música, Astort i Miralles Passeig de Gracia, 5 i Musical Emporium, Rambla de Canaletes, 9.

Madrid.—Ildefons Alier, Plassa Orient 2.

París.—Alier, Boulevard de Strasbourg, «Stadium des Arts».

SECCIÓ LITERÀRIA

POEMES DE TARDE

***

Comptar hores que passen! Saber de quin color
tenen elles les ales! Llençar-les a braçades
o retenir-les totes en un manyoc d'amor!
Atraure amb suavitat les que han sigut llençades,

i fer d'aquest triar i retenir les hores
un jòc etern i hermós que s'anomeni Vida!
—Oh Dòna de les clares rialles floridores
conscientes de sa blanca i perennal florida!

vetaquí Tú i ton viure d'amor! .. Oh si sabies
d'aquestes albes hores que tries i destríes
aturar-ne sols una, posar-la en el teu pit,

i mostrar-la amb el gest més temptador! Llavors,
oh, com l'esclafaríem la roja de les hores
a l'abraçar-nos nosaltres venent a l'Infinit ..

RURAL

Les prades són pulides, senzilles, acromades;
dugues alzines negres ombregen el camí;
pasturen les ovelles, mandroses, ensonyades,
les guarda una pastora velleta, filant llí.

Al fons, com en llegenda, una maisó encantada
blanqueja; per les tanques, les roses de carmí
s'enfilen temptadores, perquè una má estimada,
volguent provar d'haver-les, no ho pugui conseguf.

Per el camí afresat, hi han passat suara
una galant parella de nuvis; en la cara
duia ella l'alegría, reflex de l'estimat....

i en les mans un gran ram de roses triomfadores,
les roses prohibides, les roses temptadores,
que riuen i floreixen sobre'l jardí tencat.

TARDE DE MAR...

...i avença tota núa pel sol. La cabellera
s'envola entre la llum i l'oretjol marí;
devé de la montanya olor de mel i pí
i l'ànima del mar tremola presonera.

Hi ha un alt silenci arreu: al pas de la bellesa
s'ha fet l'adoració: la viva ubriaguesa
del seu desnú. sorgeix com un carnal conjur
en l'or tremolejant i en el pregon atzur,

i avença tota núa pel sol. Les màns creuades
dessobre l'exquisida beutat dels pits en flor,
com una esclava núbil, qui porta a l'amador
un bell present de fruites gelosament guardades,

i no són pas ni'l Sol, ni'l mar, l'amador d'ella.
Son amador és lluny; i no la sab tan bella...
Pensant hi, mira al lluny, poruga de mirar...
i...i avença tota núa pel sol... i entra en el mar.

***

Perdoneu-me, — oh amiga que'm llegiu, —
que hagi rimat el vostre encant d'amor:
encarnació d'un sigle ont no viviu:
ànima en carn, i blanca carn en flor.

D'un Dant o un Goethe, en el misteri ombriu,
plena de llum vau penetrar, i el cor
de l'home-déu, des d'allavors, ja us fiu
perpetua idea en ses estrofes d'or.

Com Citerea, de la mar antiga
filla gentil, nasquereu vos, oh amiga,
d'entre'ls fulls d'un poema palpitant.

I és sols vostra misió, font de bellesa,
guardar en mí, eternament encesa,
l'ànima grega que m'està cremant.

ÉXTASSI

...Té'ls ulls tots plens d'encantament
la meva blonda enamorada;
damunt mateix de sa mirada
hi vola inquiet mon pensament;

ella'ls abat a un suau torment,
— torment diví d'al·lucinada, —
i en el seu fons resta tencada
tota la joia del moment.

Vol cloure'ls parpres, i no gosa...
sobre dels ulls un bes s'hi posa,
en l'or del cel brilla un estel...

i tot jo sento l'alegría
de al fons del ulls de l'amor mía,
haver hi vist un altre cel.

LES OLIVERES

Davant la mar llatina, que'l cel crepuscular
serenament argenta, les grises oliveres,
obertes a l'encant de les clarors darreres,
esguarden com s'allunya la vela triangular;

la vela triangular que du a la platja amiga
llurs fruits, ara tot just oferts pròdigament;
i sembla com si alcessin damunt el cel d'argent
l'emblema prodigiós d'una corona antiga,

l'emblema que les guí camí d'un port segur,
aont pel seu esforç i el seu sufrir obscur
davant de tots els sols i dures escomeses,

els homes gaudiràn de gracies i abundor;
i en la quietut dels temples aletargats d'amor
hi haurà, tota la nit, les llànties ben enceses.

MIQUEL DE PALOL